

Budget 2022

Budgetforliget for Fanø Kommunes budget for 2022 samt overslagsårene 2023-25 er indgået mellem alle Byrådets partier og lister: Venstre, Fanø Lokalliste, Det Konservative Folkeparti, Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti, Miljølisten og Alternativet.

Fanø er en attraktiv ø i en fortsat udvikling. Corona krisen satte med nedlukningen af Danmark kortvarigt en kæp i hjulet for den turisme og al øvrig aktivitet på Fanø. siden er øen kommet godt på fode igen, og vi oplever en god udvikling og megen aktivitet

På trods af dette har Fanø Kommunes økonomi de seneste år været under pres. Særligt den demografiske udvikling med kraftig stigning i antallet af ældre borgere presser vores økonomi. I tillæg hertil udligningsreformen fra 2021, der ramte Fanø hårdt.

Efter en årrække med befolkningsvækst er den opadgående kurve knækket, og vi har oplevet et svagt faldende befolkningstal det seneste år. Heldigvis har dette ikke indvirket på øens skatteindtægter, som faktisk er stigende.

Efter nogle år med økonomisk ubalance og et bekymrende træk på likviditeten, har et konsekvent fokus på økonomistyring og en genopretningsplan for budgettet i 2020, bragt Fanøs økonomi tilbage på ret kurs mod en bedre balance. Likviditeten ligger atter på et trygt niveau, men der er stadig behov for at have et stærkt fokus på økonomistyring og overholdelse af budgetter, særligt på ældreområdet, hvor budgetopfølgninger fortsat viser massive udfordringer.

I forbindelse med budgettet for 2021 blev der igangsat to større processer. Den ene proces handler om at sikre et værdigt ældreliv, der samtidig tager højde for den demografiske udvikling og heraf følgende stigende udgifter til området. Den anden handler om øens fremtid gennem fokus på at sikre et attraktivt børne- unge- og familieliv.

Arbejdet med disse to temaer pågår fortsat, men de foreløbige resultater danner sammen med fokus på bæredygtig turismeudvikling, grøn omstilling en fortsat stram økonomistyring grundlaget for årets budgetarbejde.

Borgerne på Fanø har løbende været inddraget i de to store udviklingsprocesser på velfærdsområdet og i arbejdet med den grønne omstilling. Dertil har alle haft god mulighed for at bidrage med input og høringsvar til budgettet, og Byrådet har forholdt sig grundigt til alle indkomne bidrag.

Disse forudsætninger danner rammen for budget 2022 samt overslagsårene 2023-25.

Fortsat fokus på et værdigt ældreliv

Som følge af en demografisk udvikling med stadigt flere ældre borgere, der har behov for pleje og omsorg, samt en alvorlig udfordring med rekruttering af medarbejdere til plejeområdet, er det nødvendigt at rette et særligt fokus på mod dette område.

For at opretholde det eksisterende serviceniveau til ældreplejen har det i løbet af 2021 været nødvendigt at tilføre budgettet betragtelige ekstra midler. Disse videreføres i budgettet for 2022 som tekniske justeringer med en opskrivning af budgettet på ældreområdet på 5.900.000kr.

I budgettet for 2021 blev der tilført 1 mio. kr. i en demografipulje, der skulle tage højde for det hastigt voksende behov for pleje og omsorg. Halvdelen af økonomien til denne pulje skulle findes ved at arbejde med opgaveløsningen i et tæt samarbejde med repræsentanter for øens ældrebefolkning.

Dette arbejde pågår stadig, og vi kan endnu ikke høste frugterne af de igangsatte indsatser. I mellemtiden fortsætter udgifterne med at stige, og Byrådet har derfor i budgettet for 2022 udvidet demografipuljen med yderligere 800.000 kr. i tillæg til de tekniske justeringer og de tidligere afsatte midler.

Dermed udgør demografipuljen for 2022 i alt 1.800.000 kr. hvoraf 500.000 kr. skal findes gennem det fortsatte arbejde med at finde nye veje i opgaveløsningen.

I tillæg til det stigende plejebæhov kan en del af forklaringen på de overskredne budgetter i de seneste år tilskrives udfordringen med rekruttering af faste medarbejdere til plejeområdet og deraf følgende store udgifter til eksterne vikarer – en udfordring vi deler med kommuner i resten af landet. For at imødegå rekrutteringsudfordringen iværksættes en massiv indsats med en investering på 1 mio. kr. til rekruttering og fastholdelse på ældreområdet.

Hvordan pengene skal udmøntes defineres i samarbejde med medarbejderne, der skal være med til at tegne Danmarks mest attraktive arbejdsplads på ældreområdet.

Det forventes, at en så massiv investering i gode vilkår og et godt arbejdsmiljø vil afspejle sig i udgifterne til eksterne vikarer, og investeringen skal derfor på sigt delvis finansieres ved faldende vikarudgifter. Således skal tiltaget nedsætte udgifter til eksterne vikarer for 250.000 kr. i 2022, 500.000 kr. i 2023 og 700.000 kr. i 2024 og 2025.

Samlet set tilføres budgettet til ældreområdet i 2022 således i tillæg til de tekniske justeringer 2.800.000 kr. hvoraf 750.000 finansieres inden for området.

Indsatsen skal imødegå det demografiske pres og skal samtidig gerne kunne mærkes ude ved borgerne ved en mere stabil arbejdsstyrke og kendskab til det personale, som kommer i hjemmene.

Forude venter endvidere en omfattende renovering og udvidelse af Fanø Plejecenter eller evt. etablering af et helt nyt plejecenter. Det er endnu for tidligt at sætte konkret budget på en endelig løsning, men der afsættes hhv. 400.000 og 450.000 kr. i 2022 og 2023 til at igangsætte det forberedende arbejde med planlægning og projektering af et nyt/renoveret plejehjem.

Det gode liv på Fanø for børn, unge og familier

I Byrådet er der enighed om, at det er vigtigt for Fanøs fremtid, at øen fortsat er et attraktivt sted at bo som børnefamilie.

Der er gennem de sidste par år arbejdet målrettet med at styrke kvaliteten på det specialiserede socialområde, rammerne på Fanø skole, og ikke mindst er der lavet en samlet og gennemgribende indsats på fritidsområdet med fokus på såvel SFO, klub, ungdomsskole og SSP. Senest er der i 2021 bl.a. igangsat en proces mod bedre læringsmiljøer på skolen og sikret rammer for et nyt ungehus, som er under renovering.

På skolen startede der i skoleåret 20-21 kun én 0.klasse. Budgettet blev ved sidste års budget ikke justeret for det lavere elevtal, men nedjusteres i 2022 med 600.000 kr. hvilket svarer til de årlige udgifter til en klasse. I 2022 skal der i samarbejde med skolen udarbejdes en tildelingsmodel for skolen, som sikrer en løbende tilpasning af budgettet, som skolen kan styre efter.

For at understøtte behovet for ekstra økonomi på ældreområdet bidrager skole- og fritidsområdet fra 2023 endvidere med i alt 175.000 kr. som forventes at kunne udmøntes, uden at det vil få betydelige konsekvenser for børnene.

På det specialiserede socialområde forventes det, at udgifterne kan nedbringes med 400.000 årligt ved alene at arbejde med at have fokus på optimering gennem klogere løsninger til borgerne. Eksempelvis ved at spare på transportudgifter, trække indsatser hjem til Fanø i stedet for at sende borgere til fastlandet mv.

I forbindelse med budgettet for 2021 blev der igangsat en proces sammen med øens borgere for at afdække, hvad borgerne mener, der skal til, for at sikre, at Fanø er attraktiv for børnefamilier. Et væsentligt tema i denne forbindelse var rammerne for øens dagtilbud.

De foreløbige resultater af processen viser bl.a., at en bred vifte i dagtilbud er vigtig for øens børnefamilier, og Byrådet ønsker derfor at sikre en fortsættelse af de eksisterende dagtilbud, herunder dagplejen, som har været udfordret af faldende børnetal.

For at sikre tid til at opbygge dagplejen til det optimale niveau med fem dagplejere og undgå at forældre presses over i et andet tilbud, end man ønsker, afsættes der i budgettet midler til en langsom indfasning med 3 dagplejere i 2022 og 2023 og først det fulde antal med fem dagplejere i 2024. Sker indfasningen hurtigere, bliver det indarbejdet i budgettet.

Muligheden for pasning af egne børn prioriteres ligeledes fortsat, men for at understrege værdien af øens stærke dagtilbudsløsninger nedsættes beløbet fra 7.599 kr. til 6.000 kr. pr. måned.

Samarbejdet med øens borgere om at styrke livet for børn- unge og familier fortsætter, og vil munde ud i en børne- unge og familielivspolitik i slutningen af 2021.

For yderligere at styrke det gode liv på Fanø, afsættes der 65.000 kr. til at genoptage det tværkommunale arbejde med Vadehavets kultursamarbejde.

Fanøs fysiske rammer og bæredygtige udvikling

Det sidste tematiske område i budgettet for 2022 omhandler de fysiske rammer på Fanø.

De seneste år er biltrykket fortsat steget, og det er nødvendigt med indsatser, der imødegår den stigende udfordring, ikke mindst i by-midterne i Nordby og Sønderho. I starten af 2022 skal der udarbejdes en samlet trafik- og infrastrukturplan, som samlet understøtter bevægelsen mod at lade bilen stå og benytte andre transportformer på Fanø. Som led heri afsættes der midler til flere p-pladser i Sønderho. Dette skal bidrage til i højere grad at holde den gamle bymidte fri for biltrafik. Byrådet ønsker endvidere undersøgt, hvorvidt og i hvilken udformning betalt parkering i by-midterne kan bidrage til at mindske trængselsudfordringen.

For yderligere at styrke cyklismen på Fanø afsættes 100.000 kr. til en cykelstipulje, så det er muligt at drage nytte af de statslige puljer, der løbende udbydes til formålet.

Endelig styrkes den kollektive trafik ved at udvide den velkendte 'sommerbus' ordning, så den også kører i påsken og i efterårsferien. Fra 2023, hvor busdriften igen skal i udbud, afsættes der endvidere 725.000 kr., svarende til de nuværende billetindtægter, til at gøre busdriften gratis på Fanø.

På anlægssiden prioriteres fortsat implementeringen af indsatser, der er tilknyttet Potentialeplanen for Fanø. I 2022 er midlerne øremærket til arbejdet med projektet 'De ti nedslagspunkter' der skal understøtte formidlingen af Fanøs Natur. I overslagsårene afsættes som tidligere en endnu udefineret pulje til ø-forskønnelse. Udmøntningen af denne defineres i de enkelte budgetår.

Der ud over afsættes der, for at understøtte udviklingen på Fanø, 500.000 kr. til at påbegynde arbejdet med en helhedsplan i Rindby Strand. Arbejdet skal ske i tæt samarbejde med grundejere og aktører i området og forventes primært finansieret gennem eksterne pulje- og fondsmidler. Men den indledende planlægning og projektering prioriteres i budgettet.

Der er gennem en årrække foretaget en række gennemgribende reoveringer af flere af kommunens bygninger, herunder bl.a. Fanø skole, Odden og Baskuld. Der skal fortsat varetages de relevante indsatser, og der er udarbejdet en samlet vedligeholdelsesplan. Det vurderes, at det løbende vedligehold kan opretholdes, selvom budgettet til bygningsvedligehold reduceres med 400.000 kr. fra 2022.

Den grønne omstilling er i denne byrådsperiode særligt rammesat i et § 17.4 udvalg, der i tæt samarbejde med borgerne arbejder med grøn omstilling i tre faser: En energiplan, en bæredygtighedsplan og det netop igangsatte arbejde med en Klimatilpasningsplan. I forbindelse med arbejdet med kystsikring er der endvidere udarbejdet en risikostyringsplan, ligesom Fanø har ansøgt om at indgå i DK2020 partnerskabet om klimaplaner for hele Danmark.

Til implementering af hhv. energiplanen og bæredygtighedsplanen blev der i 2020 og 2021 afsat midler, og særligt opgaven med implementering af bæredygtighedsplanen er blevet grebet af de borgere, der indgik i § 17.4 udvalget, som fortsat står bag en række initiativer. De resterende 500.000 kr., der stadig er afsat til formålet, øremærkes i 2022 til ansættelse af en projektmedarbejder, som skal understøtte implementeringen af indsatserne i energiplanen og bæredygtighedsplanen. Der laves en projektansættelse, som rækker ud over et år – minimum 3-4 år, men da der findes en række statslige puljer til at understøtte den grønne omstilling, forventes det, at medarbejderen i overslagsårene kan finansieres af eksterne midler. Alternativt findes økonomien i de kommende års budgetter.

Et væsentligt element ift. en bæredygtig udvikling er affaldssortering. Det har været et fokuspunkt i flere år, og Fanø er allerede langt. For at leve op til de nyeste krav om sortering af mælkekartoner og tekstiler afsættes der 757.000 kr. til dette formål. Der ud over prioriteres fra tidligere budgetår opstilling af affaldsbeholdere med mulighed for affaldssortering i det åbne rum.

Endelig sikres den nødvendige forhøjelse af øens diger gennem en fortsat prioritering af digepuljen med 1.500.000 kr. årligt fra 2023. Med henblik på at bidrage til en national nedsættelse af anlægsudgifter i 2022, ønsker Byrådet at finansiere digepuljen for 2022 gennem en tillægsbevilling på 1.500.000 kr. i 2021.

Fokus på stram økonomistyring og øgning af skatteindtægter

Budgettet for 2022 tager udgangspunkt i budgettet for 2021, som er justeret i forhold til den demografiske udvikling og de faktiske udgiftsniveauer. Der er således ikke ændret i serviceniveauer, men budgettet på eksempelvis på skole og dagtilbud er nedjusteret, så det svarer til det faktiske antal børn. Omvendt har det været nødvendigt at tilføre budgettet betydeligt flere ressourcer på særligt ældreområdet for at skabe en realistisk mulighed for at overholde det fastlagte budget.

Forvaltningen har både centralt og decentralt arbejdet målrettet for at skabe mere gennemsigtighed og struktur i budgettet, så der sikres bedre rammer for økonomistyring og effektiv drift. Dette arbejde fortsætter. Med et kontinuerligt fokus på, hvordan vi kan gøre tingene klogere og smartere og derved sikre en effektivt drevet kommune, vurderes det realistisk, at der kan hentes en effektivisering på det administrative område på 500.000 fra og med 2022.

Byrådet ønsker ikke at definere præcist, hvor effektiviseringen skal hentes, da det låser ledelsen i opgaven, men det kan eksempelvis være gennem mindre brug af eksterne konsulenter og advokater, øget fokus på moms og refusion, samarbejde om smartere løsninger, øget digitalisering mv. Det forventes således ikke, at effektiviseringen skal udmøntes i besparelser på medarbejderressourcer.

Med henblik på at skabe flere indtægter til øen afsættes der 500.000 kr. til en tilflytningskampagne, hvor også øens mange gode byggegrunde fremhæves. Kampagnen skal understøtte, at den nedadgående befolkningskurve atter vendes til at stigning i antallet af borgere. Idet effekten af en sådan kampagne ikke forventes at slå fuldt igennem i 2022, er der lagt en forsigtighed ind i indtægtsbudgettet på 375.000 fra og med 2023.

Den igangværende nationale harmonisering af ejendomsværdier medfører en forsigtig opgørelse af udskrivningsgrundlaget, som vi kompenseres for i 2023/2024. Kompensationen er opgjort til 800.000 kr. I budgettet er det derfor 2023 forudsat, at vi kompenseres for 2022 og 2023, og i 2024 og 2025 er de 800.000 kr. lagt ind som en årlig indtægt.

Udligningsreformen medfører skattestigning

Udligningsreformen, der blev vedtaget i 2021 ramte Fanø Kommune hårdt. Samlet set medfører den, når den er fuldt indfaset, et årligt tab på 3,6 mio. kr. Et så voldsomt tab kan Fanø Kommunes økonomi ikke bære, uden at det vil få meget alvorlige konsekvenser for serviceniveauet i vores velfærd.

Kommuner, der tabte på udligningen, kan undtagelsesvist uden bod hæve skatten i takt med, at udligningsreformen indføres. I 2022 kan vi hæve skatten med 0,12%, svarende til 800.000 kr.

Byrådet er enige om, at søge om en fuld indfasning af udligningsreformen fra 2022 ved at hæve skatteprocenten med 0,42% fra 2022, i stedet for en løbende indfasning med 0,13% årligt frem til 2025, hvilket vil give et samlet ekstra provenu på 1,9 mio. kr.

Dette kræver, at andre kommuner sænker skatten tilsvarende. Ved indgåelse af budgetforliget, er tildelingen af skatterammen endnu ikke endeligt afsluttet. Kan vi ikke hæve skatten uden bod, finansieres det manglende provenu på 1.900.000 kr. af likviditeten, som har opnået et niveau, der godt kan holde til det.

Grundpræmisser i budgettet

Byrådet har vedtaget en økonomisk politik, som danner hjørneflage for budgettet. Den indebærer et mål om et overskrud på den ordinære drift på 7 mio. kr., et anlægsniveau på minimum 8 mio. kr. over en fire års periode, et samlet skattefinansieret resultat, der som minimum svarer til udgifter til afdrag på gæld, samt en likviditet på 6-7% af kommunens årlige drifts- og anlægsudgifter. Dertil kommer en beslutning om, at der som udgangspunkt ikke optages nye lån, med mindre der er truffet særlig politisk beslutning herom.

Byrådet er enige om, at hæve målet for den ordinære drift til 8 mio. kr. for at skabe plads til de nødvendige og ønskede anlægsopgaver. Anlægsniveauet hæves således til 12 mio. over en fire års periode.

I 2025 overtages indefrosne ejendomsskatter af staten, og denne forudsætning er derfor lagt ind i budgettet i 2025.

Grundskylden fastholdes på 34 promille.

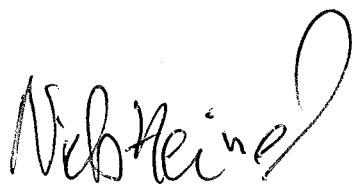
Viser der sig overskydende midler som følge af udenøjs eller nationale forandringer, er Byrådet enige om, at disse tilfalder kommunens kassebeholdning.

Det indgåede budgetforlig bygger på spillerumsopgørelsen af 24. september 2021.

Fanø 24. september 2021

Sofie Valbjørn

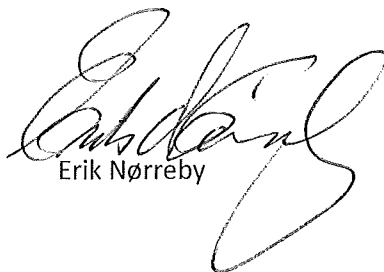
Niels Heinel

Karen Jeppesen

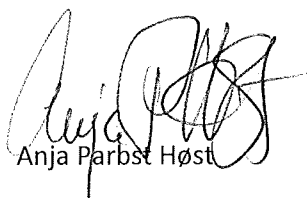
Christian Lorenzen

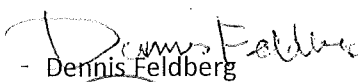
Erik Nørreby

Merete Engsted

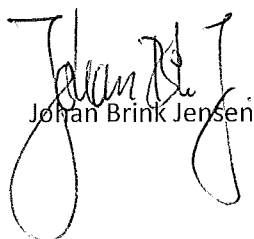
Anja Parbst Høst

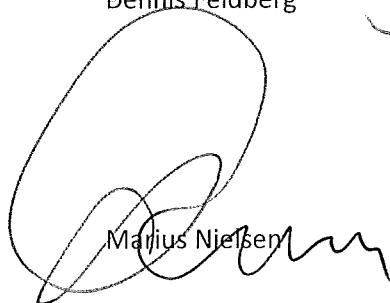
- Dennis Feldberg

Henning Kjærgaard

Johan Brink Jensen

Marius Njelsen